

23.6.2022

ASIA	Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) mukainen suojelupäätös
KOHDE	Kemijärven Joutsijärven kylässä Hautaniemen tilalla (320–405–20–6) sijaitseva entisen kunnalliskodin päärakennus
OMISTAJA	Serventure Ltd Oy Veikko Leppänen Kirkkotie 21 B 15 13880 Hattula

SUOJELUASIAN VIREILLETULO

Hautaniemen perinneyhdistys ry/Seppo Alajoutsijärvi on 8.10.2018 esittänyt Kemijärven Joutsijärvellä sijaitsevan Hautaniemen kunnalliskodin päärakennuksen suojelemista rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla. Käsittelyn ajaksi on esitetty vaarantamiskieltoa.

VAARANTAMISKIELTO Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on 8.11.2018 rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 6 §:n nojalla antamallaan päätöksellä kieltänyt ryhtymästä rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimiin.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 7 §:n nojalla ELY-keskus on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varannut asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi ja pyytänyt lausunnot suojeluesityksestä.

Kiinteistön omistajan kuuleminen

Kiinteistön omistajan lausunto suojeluesityksestä on saapunut Lapin ELY-keskukseen 24.10.2018. Lausunnossa todetaan muun ohella, että kyseistä rakennusta on tuloksetta myyty viimeisten vuosien ajan. Lausunnon mukaan kiinteistön omistaja sai tarjouksen ehyinä säilyneistä hirsistä, teki niistä kaupat ja sitoutui hakemaan rakennukselle purkuluvan. Kemijärven rakennustarkastaja ja rakennuslautakunta käsittelivät asian laajasti, ja purkaminen hyväksyttiin. Lausunnossa todetaan, että koska purkamishanke myynteineen kariutui, kiinteistön omistaja käynnistää uuden kohteelle uutta käyttäjää etsivän myyntihankkeen.

Lausunnon mukaan rakennuksen suojelussa ei valitsevassa tilanteessa ole muuta moitittavaa kuin se, että rakennuksen edes välttämättömin ulkoinenkin kunnostaminen on kiinteistön omistajalle kustannuksena kohtuuton. Vähin tehtävä on kaikkien rikottujen ikkunoiden (430 pienruutua) erikoisten ikkunapuitteiden täydellisen tilausrakentamisen tekeminen,

minkä kustannus on jo paljon korkeampi kuin talon minkäänlainen kaupallinen hinta. Lisäksi kaikki ulko-ovet on pirstottu ja edellyttävät yksittäisyyssuunnitelman. Rakennuksen ulkoseinät maalautettiin ja peltikatto, joka oli pahasti ruostunut, korjautettiin ja maalautettiin 2001. Ne ovat vielä suhteellisen kelvollisessa elinkaarensa. Rakennuksen sisätilat vaativat todella suuren uudistamisen. Rikotuista ikkunoista lukuisien talvien sisään tuoma lumi on pilannut kaikki huoneiden lattiat, osa jopa lahonneena alas sortuen. Kaikki lattiat pitää täydellisesti vanha laho poistaen uusia.

Lausunnossa todetaan, että mikäli suojelupäätös tehdään ja se velvoittaa kiinteistön omistajaa kalliisiin kustannustoimenpiteisiin, tulee osoittaa kustannuksiin osallistuva tai ne suorittava taho. Lausunnossa todetaan, että kiinteistön omistaja jatkaa liki kaksikymmentä vuotta jatkunutta omistamista/vuokramiesasemaa ja asiassa nyt virikkeen saaneena käynnistää alkuperäistä matkailutoimintaa sivuavan hankkeen suojelutoimetkin mukaan huomioiden.

Viereisten kiinteistöjen kuuleminen

ELY-keskus on varannut viereisten kiinteistöjen omistajille tilaisuuden tulla kuulluksi. 29.11.2018 annetussa lausunnossa on todettu seuraavaa:

Rakennuksen lähistöllä on useita kaivoja, joista suurin avokaivo on halkaisijaltaan n. 2 m. Kanneksi siihen on kyhätty lankun pätkiä ja trukkilavoja. Nekin vasta sen jälkeen, kun kannen puuttumisesta soitettuun kaupungin kiinteistöjen isännöitsijälle ja pelastuslaitokselle.

Alue on pahoin pusikoitunut ja hoitamaton. Rantaa käytetään yleisenä uimarantana, opaste on 5-tie laidassa. Rannassa myös yöpyy matkailijoita, lapsiperheitäkin. Rakennuksen ympäristössä ja myös sisällä on roskaa, rojua, lasisiruja ja purkulautaa nauloineen. Rakennuksen ja sen ympäristön pitäminen nykyisessä kunnossa, kuin laittomana kaatopaikkana, on vaaraksi niin ihmisille kuin eläimillekin.

LAUSUNNOT

ELY-keskus on pyytänyt asiasta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 7 §:n mukaisesti lausunnot Museovirastolta, Lapin liitolta sekä Kemijärven kaupungilta 8.11.2018.

Museovirasto

Museoviraston 11.1.2019 antamassa lausunnossa todetaan seuraavaa: Hautaniemen kunnalliskodista on laadittu historiikki, jossa kuvaillaan Hautaniemen tilalle perustetun kunnalliskodin rakentumista sekä yleisimmin vanhustenhuollon historiaa Kemijärven kunnassa (Vaivaishoidosta vanhainkotiin, Seppo Alajoutsijärvi, 2017). Historiikki on ollut käytettävissä lausuntoa kirjoitettaessa ja lausunnon rakennushistorialliset tiedot perustuvat suureksi osaksi siihen.

Kemijärven kunta hankki Joutsijärven rannalla sijaitsevan Hautaniemen tilan omistukseensa vanhusten hoitoa varten 1900-luvun alussa. Silloisen rakennuskannan muodostivat tilan vanhat päärakennus ja pienempi asuinrakennus. Tilalle rakennettiin seuraavien vuosikymmenten aikana myös muita vaivaistalon, sittemmin kunnalliskodin toimintaa palvelevia rakennuksia, kuten erillinen mielisairasosasto, maatilarakennus ja suuri tiilinen navetta. Nyt puheena olevan rakennuksen valmistumisajankohta ei ole tarkasti tiedossa. Eri lähteiden mukaan rakentamisajaksi ilmoitetaan joko 1920- tai 1930-luku. "Vesistöjä ja vaaramaisemia. Kemijärven

kulttuuriympäristöohjelma" -julkaisun mukaan rakennuksen on suunnitellut teknisen toimiston suunnittelija Esko Linkolahti. Kunnalliskodin rakennuskokonaisuuteen liittyneitä muita rakennuksia päärakennuksen lähiympäristössä ei ole enää jäljellä.

Talvisodan aikana tyhjentynyt kunnalliskoti toimi erillispataljoona 25 komentopaikkana.

Kemijärven vanhustenhoito siirrettiin toisaalle 1950-luvun puolivälissä, minkä jälkeen rakennuksessa toimi maamieskoulu. Vuonna 1961 siihen ei saatu enää tarpeeksi oppilaita ja koulu lopetettiin. Tämän jälkeen rakennus on ollut suurelta osin tyhjiään. Ajoittain se on palvellut mm. opetustilana, lasten kesäsiirtolana ja 1970-luvulla elokuvan kuvauspaikkana.

Rakennus siirtyi vuonna 1999 yksityiselle omistajalle, jonka aikomuksena oli hyödyntää sitä matkailussa. Rakennusta on tuolloin kunnostettu Lapin ympäristökeskuksen rakennusperinnön hoitoon myöntämällä avustuksella. Matkailutoiminta ei kuitenkaan käynnistynyt suunnitellulla tavalla.

Museoviraston ja Lapin ELY-keskuksen edustajat ovat tehneet käynnin kohteeseen joulukuussa 2018. Entisen kunnalliskodin päärakennus sijaitsee näkyvällä paikalla peltomaisemassa Joutsijärven länsirannalla, 2,5 km Salla-Kemijärvi tien risteyksestä Kuusamoon päin. Aumatulla saumapeltikatolla varustettu hirsirakennus on keltaisella vaakalaudalla verhoiltu, sokkeli on betonista. Vuosikymmenien tyhjiään olo näkyy lähinnä ikkunoissa ja ovissa, jotka ovat osittain pahveilla peitetyt, osittain rikkonaiset. Vuosien aikana kohteessa on tehty ilkivaltaa.

Pihan puoleisella sivulla on kolme avokatoksellista sisäänkäyntiä. Sisätiloissa rakennuksen keskellä kulkee pitkä käytävä, jonka kummassakin päässä on sijainnut lähes identtiset huoneistot miehille ja naisille. Rakennuksen keskellä sijaitsi sali, keittiö, toimisto ja johtajan huoneet. Rakennuksen keskiosasta on kulku yläkertaan. Tarkastuskäynnillä ei käyty yläkerrassa, koska ei voitu varmistua välipohjien turvallisuudesta.

Sisätiloissa havaittiin vaurioita lähinnä välipohjissa ja lattioissa. Sisäseinät ovat kauttaaltaan hirsipinnalla ja rakennuksen runko on erittäin tukeva, hirret ovat hyväkuntoiset ja salvokset ehjät. Rakennusta on aikanaan lämmitetty puu-uuneilla, jotka ovat edelleen jäljellä. Ulko- ja sisäovet sekä ikkunat ovat todennäköisimmin alkuperäiset. Muotokieleltään rakennus edustaa vähäeleistä klassismia.

Kaava-, suojelu- ja suunnittelutilanne

Alueella on voimassa Itä-Lapin maakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 26.10.2004. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa.

Rakennuksen kulttuurihistorialliseen arvoon on kiinnitetty huomiota eri selvityksissä 1980-luvulta lähtien. Se on huomioitu Lapin perinteisen rakennuskannan selvityksessä "Lapin rakennusperintö" (Lapin läänin rakennusperinne ry., 1984) vuosina 2004–2008 toteutetussa Lapin ympäristökeskuksen "Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi" -inventointihankkeessa sekä Kemijärven kulttuuriympäristöohjelmassa ("Vesistöjä ja vaaramaisemia, Kemijärven kulttuuriympäristöohjelma". Suomen ympäristö 22/2011). Kemijärven kulttuuriympäristöohjelmassa kohde on luokiteltu

kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin arvokkaaksi, ja sillä on todettu olevan myös rakennushistoriallista merkitystä.

Museovirasto on antanut 14.6.2017 lausunnon Serventure Oy:n/Veikko Leppäsen hakemaan purkulupahakemukseen. Lupaa purkamiseen on haettu rakennuksen ränsistymisen vuoksi ja sen siirtämiseksi muualle. Tutkimusta rakennuksen kunnosta ei ole tuolloin tehty, eikä Museovirasto puoltanut purkamislupaa. Lausunnossa todetaan, että rakennuksen iän sekä sen toteutus- ja käyttöhistorian vuoksi kohteella on vähintäänkin paikallishistoriallisia arvoja.

Lapin ELY-keskus on 13.6.2017 purkamislupaan antamassaan lausunnossa todennut, että entisellä kunnalliskotirakennuksella on merkittävä asema Kemijärven kaupungin sosiaalitoimen historiassa. Rakennus edustaa perinteistä taidokasta hirsirakentamista tavallisuudesta poikkeavalla muotokielellään. Rakennuksella on sijaintinsa perusteella myös maisemallisia arvoja. ELY-keskuksen lausunnossa todetaan, että Hautaniemen tila päärakennuksineen on kulttuurihistoriallisesti erittäin arvokas kohde, ja sen purkaminen merkitsisi rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne- ja kauneusarvojen hävittämistä.

Museoviraston näkemyksen mukaan rakennus on vielä korjattavissa. Kuten 14.6.2017 annetussa lausunnossa on todettu, kohde olisi kunnostettuna otollinen esimerkiksi paikallisyhteisön eri toimijoiden käyttöön. Jos kuitenkin rakennuksen säilyminen alkuperäisellä paikallaan on uhattuna eikä sille löydy käyttäjää, tulee rakennuksen siirtoa kokonaisuutena vakavasti harkinta.

Kulttuurihistoriallinen merkitys

Kohteella on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa paikallista merkitystä seuraavasti:

Joutsijärven kunnalliskoti on Kemijärven kaupungin vanhin julkisin varoin rakennettu sosiaalitoimen puurakennus (harvinaisuus, ainutlaatuisuus). Kunnalliskoti edustaa rakentamisajankohdalleen tyypillistä niukkaa klassismia (historiallinen tyypillisuus, edustavuus). Rakennuksen keskeiset alkuperäiset piirteet ovat sekä sisä- että ulkoarkkitehtuurissa hyvin säilyneet (alkuperäisyys). Entisellä kunnalliskotirakennuksella on paikallista kulttuurihistoriallista arvoa Kemijärven kaupungin sosiaalipalvelujen historian ja myös sotahistoria näkökulmasta (historiallinen todistusvoimaisuus).

Ehdotus suojelun kohdentamiseksi ja tavoitteiksi

Suojelun tarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, joka muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja värikysestä, ikkunat ja ovet mukaan lukien.

Suojelun tavoitteena on rakennuksen käyttö siten, että sen ulkoasun kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet säilyvät. Mahdolliset muutokset ja korjaukset on sopeutettava rakennuksen ominaispiirteisiin. Sisätiloissa voidaan tehdä toiminnalle välttämättömiä muutoksia. Muutos- ja korjaussuunnitelmissa on kuultava museoviranomaisia.

Lapin liitto

Lapin liiton 18.12.2018 antamassa lausunnossa todetaan, että Joutsijärven entinen kunnalliskoti sijaitsee ympäristöministeriön 26.10.2004 vahvistaman Itä-Lapin maakuntakaavan alueella. Joutsijärvi on maakuntakaavassa osoitettu keskuskyläksi (at 425). Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee tai joille suunnitellaan tai joilla pyritään säilyttämään maaseudun peruspalveluita, ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. Joutsijärvi sijaitsee Itä-Lapin maakuntakaavassa Barentsin käytävällä. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä.

Lapin liiton hallitus hyväksyi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 28.11.2016 ja lähetti sen Naturasta poikkeamisen vuoksi ympäristöministeriöön valmisteltavaksi valtioneuvoston käsittelyyn. Maakuntakaavaa ei voida hyväksyä valtuustossa ennen kuin valtioneuvoston päätös on saanut lainvoiman. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa Joutsijärven kylä on osoitettu keskuskyläksi (at 425). Merkinnän kaavamääräyksen mukaan alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä Joutsijärven entinen kunnalliskoti sijoittuu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4514). Rakennus sijoittuu lisäksi matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistytksen kehittämisen kohdealueeseen Itä-Lappi-Ranua-Rovaniemi matkailualue (mv. 8401). Kaavamääräyksen mukaan aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.

Joutsijärven entisen kunnalliskodin rakennus on huomioitu "Lapin rakennusperintö" -kirjassa. Kemijärven kulttuuriympäristöohjelmassa kohde on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin arvokkaaksi. Maakuntakaavassa kohdetta ei kuitenkaan ole osoitettu rakennussuojelukohteena, joten Lapin liitolla ei maakunnan suunnittelun näkökulmasta ole lausuttavaa yksittäisen rakennuksen suojeluesityksestä.

Kemijärven kaupunki

Kemijärven kaupunki on toimittanut lausuntonaan pöytäkirjan kaupunginhallituksen kokouksesta 5.1.2018 § 315. Pöytäkirjassa todetaan, että Kemijärven kaupunki on myynyt vuonna 1999 kiinteistöllä sijaitsevan rakennuksen yksityiselle yritykselle sekä antanut vuokralle noin 1 ha:n maa-alueen, missä rakennus sijaitsee. Kaupunkikirjassa on maininta, että rakennus myydään huonokuntoisena. Kaupunki katsoi myydessään rakennuksen, ettei rakennuksella ollut suojelutarvetta. Maanvuokrasopimus on voimassa 30.6.2030 asti, jonka jälkeen, mikäli sopimusta ei jatketa, vuokranantajalla on oikeus, mutta ei velvollisuutta lunastaa kiinteistöllä sijaitsevaa vuokralaisen omaisuutta.

Rakennukselle haettiin vuonna 2017 purkulupaa tarkoituksena rakennuksen hirsikehikon siirtäminen toiseen paikkaan. Lausunnoissaan Museovirasto ja Lapin ELY-keskus katsoivat, että rakennuksella on ainakin paikallista historiallista arvoa ja ELY-keskuksen mielestä päärakennus edustaa perinteisen hirsirakentamisen taidonnäytettä tavallisesta poikkeavalla muotokielellä. Museovirasto lausunnossaan mainitsee, että kohde olisi kunnostettuna otollinen esim. matkailupalvelujen tai paikallisyhteisön eri toimintojen käyttöön. Rakennus on tosin ollut myytävänä pitkemmän aikaa eikä halukasta toimijaa ole löytynyt.

Purkulupa myönnettiin 28.9.2017, minkä jälkeen Hautaniemen perinneyhdistys ry teki rakennustarkastajan päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Rakennuslautakunta hylkäsi oikaisuvaatimuksen 14.11.2017. Rakennuslautakunnan päätöksestä valitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei asiasta ole tullut valitusta tai valituslupaa.

Viitaten lakiin rakennusperinnön suojelemisesta 13 §:n mukaiseen korvausvelvollisuuteen sekä rakennuksen nykyiseen kuntoon, rakennuksen omistajan tulisi saada mittava korvaus, mikäli rakennus päätettäisiin suojella.

Pöytäkirjan mukaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti esityksen siitä, että kaupunki yhtyy Museoviraston 13.6.2017 antamaan näkemykseen, että rakennuksella on paikallista historiallista arvoa. Kaupunginjohdaja jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

VASTINEET

Suojeluesityksen tekijälle sekä kiinteistön omistajalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen asiassa annettujen lausuntojen johdosta. Vastineita ei ole annettu.

KAAVATILANNE

Alueella on voimassa Itä-Lapin maakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 26.10.2004. Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Maakuntakaavassa Joutsijärvi on osoitettu keskuskyläksi (at 425). Merkinällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee tai joille suunnitellaan tai joilla pyritään säilyttämään maaseudun peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. Maakuntakaavassa kohdetta ei ole osoitettu rakennussuojelukohteena.

ASIAN KÄSITTELYN VAIHEET

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään 31.7.2019, LAPELY/3809/2018, hylännyt Hautaniemen perinneyhdistys ry:n tekemän suojeluesityksen ja päättänyt olla määräämättä Kemijärven Joutsijärven kylässä Hautaniemen tilalla sijaitsevaa entistä kunnalliskodin päärakennusta suojeltavaksi.

Ympäristöministeriö on kumonnut 27.4.2021 tekemällään päätöksellä valituksenalaisen päätöksen ja on palauttanut asian ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi menettelyvirheen vuoksi. Ympäristöministeriö totesi päätöksessään, että ELY-keskuksen ja Museoviraston suorittamassa tutustumiskäynnissä 4.12.2018 on ollut tosiasiallisesti kysymys katselmuksesta. Tällöin katselmuksesta olisi tullut laatia pöytäkirja ja asianosaisille olisi tullut varata mahdollisuus olla läsnä ja lausua mielipiteensä asiassa. Ympäristöministeriö katsoi, että ELY-keskus menetteli hallintolain 38 §:n vastaisesti.

KATSELMUS

Hautaniemen tilalla on pidetty hallintolain (434/2003) 38 §:n mukainen katselmus 9.12.2021. Katselmuksesta on laadittu pöytäkirja. Katselmuksessa Hautaniemen perinneyhdistys ry:n edustajat totesivat, että Joutsijärven kunnalliskoti täyttää suojelun edellytykset ja on historiallisesti arvokas. Edustajat viittasivat suojeluesityksensä perusteluihin ja totesivat entisen kunnalliskodin olevan erityisen

merkittävä Kemijärven kaupungin ja koko Itä-Lapin kannalta.

Todettiin, että Kemijärven kaupunki on tehnyt rakennusta koskevan purkulupapäätöksen, mutta ELY-keskuksen tekemä vaarantamiskieltopäätös on estänyt purkulupapäätöksen voimaantulon.

Kirjallisesti toimitetussa kannanotossa Museovirasto arvioi, että kohteella on muun muassa historiallista todistusvoimaisuutta Kemijärven kaupungin sosiaalitoimen historian kannalta ja edustavuutta 1920-luvun klassistista arkkitehtuuria ilmentävänä rakennuksena. Suojelun velvoittavuuden kannalta viraston näkemys on, että huonejaon pääpiirteiden ja ulkoasun säilyttäminen ovat keskeisiä tarpeita ja että käytön vaatimat historiallisiin ominaispiirteisiin soveltuvat muutokset ovat mahdollisia. Viraston mielestä olisi hyvä, jos rakennus saisi sen arvon mukaisen käyttötarkoituksen. Museoviraston näkemyksenä on, että rakennus on käyttämättömänä ja huoltamattomana kärsinyt vakavia vaurioita. Sisätiloissa on tehty myös ilkivaltaa. Hirsirunko on silmämääräisen arvioinnin perusteella rakennuksen ehjimminkin säilyneitä rakennusosia.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

PÄÄTÖS

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei määrää esitettyä kohdetta suojeltavaksi.

PERUSTELUT

Sovellettavat oikeusohjeet

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan rakennusperinnön säilyttämiseksi voidaan suojella rakennuksia, rakennelmia, rakennusryhmiä tai rakennettuja alueita, joilla on merkitystä rakennushistorian, rakennustaiteen, rakennustekniikan, erityisten ympäristöarvojen tai rakennuksen käytön tai siihen liittyvien tapahtumien kannalta.

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 9 §:n mukaan rakennuksen suojelemisesta päättää ELY-keskus. ELY-keskus toteaa, että päätösharkinnassa kohteen arvottamisessa on kyse kulttuurihistoriallisen arvon määrittelystä ja suojeltavaksi määrääminen on harkinnanvaraista sekä hallinnon oikeusperiaatteita huomioiva.

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 8 §:ssä säädetään suojelun edellytyksistä. Rakennus voidaan suojella, jos se on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä. Rakennuksen merkittävyys arvioidaan seuraavilla perusteilla: 1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus); 2) historiallinen tyypillisuus alueelle (tyypillisuus); 3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyypilliset piirteet (edustavuus); 4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys); 5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus); tai 6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus).

Joutsijärven rannalla sijaitsevan Hautaniemen tilan päärakennus eli kunnalliskoti on joko 1920- tai 1930-luvulta. Kunnalliskodin rakennuskokoonaisuuteen liittyneitä muita rakennuksia päärakennuksen lähiympäristössä ei ole enää jäljellä. Talvisodan aikana tyhjentyneet kunnalliskoti toimi erillispataljoona 25 komentopaikkana. Kemijärven vanhustenhoito siirrettiin toisaalle 1950-luvun puolivälissä, minkä jälkeen rakennuksessa toimi maamieskoulu. Vuonna 1961 koulu lopetettiin. Joutsijärven kunnalliskoti on Kemijärven kaupungin vanhin julkisin varoin rakennettu sosiaalitoimen puurakennus. Kunnalliskoti edustaa rakentamisajankohdalleen tyyppillistä niukkaa klassismia.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kohde on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamalla tavalla paikallisesti merkittävä historiallisen todistusvoimaisuuden ja edustavuuden (klassistista arkkitehtuuria ilmentävä rakennus) vuoksi. ELY-keskus toteaa, että rakennus on käyttämättömänä ja huoltamattomana kärsinyt vakavia vaurioita. Rakennukseen kohdistunut ilkivalta on osaltaan heikentänyt rakennuksen ominaispiirteiden säilymistä ja osa rakennuksen suojeluarvoista on näin ollen menetetty.

ELY-keskus katsoo, että vaikka asiassa on monia entisen kunnalliskodin päärakennuksen suojelua puoltavia perusteita, tässä yksittäistapauksessa rakennusperinnön säilyttämistä ja suojelua ei ole pidettävä tarpeellisenä kokonaisharkinnan perusteella. ELY-keskus ei katso tarpeelliseksi suojella kohdetta rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla.

Sovelletut oikeusohjeet Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Riku Tapio ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

LIITE valitusosoitus

JAKELU

Päätös saantitodistuksin

Hautaniemen perinneyhdistys/Seppo Alajoutsijärvi

Jäljennös saantitodistuksin

Serventure Ltd/Veikko Leppänen

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö
Kemijärven kaupunki
Museovirasto
Lapin liitto
Lapin maakuntamuseo
Maanmittauslaitos

Tämä asiakirja LAPELY/3809/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3809/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ruokanen Leena 23.06.2022 14:21

Esittelijä Tapio Riku 23.06.2022 14:17